Volume 25, Issue 6 (November- December 2026)

PAYESH

Journal of the Iranian Institute for Health Sciences Research

Correlates of attitudes toward fertility and childbearing among female teachers in Kermanshah, Iran

Soheila Mohammadi[1], Aliasghar Haeri-Mehrizi[2], Roshanak Yadegarazari[3], Samira Mohammadi[2*]

1. Pharmaceutical Sciences Research Center, Health Institute, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran
2. Health Metrics Research Centre, Iranian Institute for Health Sciences Research, ACECR, Tehran, Iran
3. Student Research Committee, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran

Received: 7 January 2026
Accepted for publication: 17 June 2026
[EPub a head of print- 6 October 2026]
Payesh: 2026; 25(6): 861- 864

Abstract

Objective (s): Attitude toward fertility and childbearing play an important role in reproductive behavior. This study aimed to **assess** attitudes toward fertility and childbearing and to identify associated factors among female teachers in Kermanshah, Iran.
Methods: This cross-sectional study included 171 married female teachers of reproductive age in Kermanshah. Participants were selected using simple random sampling. Data were collected using the Attitudes Toward Fertility and Childbearing Scale. Descriptive statistics were used to summarize the data and univariable and multivariable logistic regression analyses were performed to identify factors associated with attitudes toward fertility and childbearing. All analyses were performed using SPSS version 24.
Results: The mean (SD) age of participants was 39.8 (7.5) years, and the mean attitude score toward childbearing was 3.4 (0.6) out of 5.0. The multivariable logistic regression analysis showed that economic status was the only factor significantly associated with attitudes toward fertility and childbearing (OR = 0.17, 95% CI: 0.03–0.92, P = 0.039). Specifically, the odds of having a favorable attitude toward childbearing were 83% lower among individuals with poor economic status than among those with affluent economic status.
Conclusion: Economic status appears to be an important factor associated with favorable attitudes toward fertility and childbearing among female teachers. Policies addressing economic barriers to fertility and childbearing may contribute to creating a more supportive environment for fertility and childbearing.
Keywords: Attitude, Fertility, Childbearing, Teachers, Kermanshah

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-10-31]

[DOI: 10.66224/payesh.25.6.861]

* Corresponding Author: Health Metrics Research Centre, Iranian Institute for Health Sciences Research, ACECR, Tehran, Iran
E-mail: smohammadi@acecr.ac.ir

بررسی نگرش به فرزندآوری و عوامل مؤثر بر آن در معلمان شهر کرمانشاه

سهیلا محمدی[۱]، علی اصغر حائری مهریزی[۲]، روشنک یادگارآذری[۳]، سمیرا محمدی[۲] *

۱. مرکز تحقیقات علوم دارویی، پژوهشکده سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران
۲. مرکز تحقیقات سنجش سلامت، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی، تهران، ایران
۳. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۱۷
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۳/۲۷
[نشر الکترونیک پیش از انتشار- ۱۴ مهر ۱۴۰۵]
نشریه پایش: ۸۶۴- ۸۶۱ :(۶)۲۵؛ ۱۴۰۵

چکیده

مقدمه: نگرش به فرزندآوری یکی از عوامل مؤثر بر رفتارهای باروری است. مطالعه حاضر با هدف تعیین نقش نگرش به باروری و فرزندآوری و عوامل مؤثر بر آن در معلمان زن شهر کرمانشاه انجام شد.

مواد و روش کار: مطالعه مقطعی (توصیفی- تحلیلی) حاضر بر روی ۱۷۱ نفر از معلمان زن متاهل در سنین باروری در شهر کرمانشاه انجام شد. نمونه‌ها به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. داده ها با استفاده از مقیاس نگرش به باروری و فرزندآوری گردآوری شدند و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ و روش رگرسیون لجستیک ساده و چندگانه تحلیل شدند.

یافته ها: میانگین (انحراف معیار) سن شرکت کنندگان (۷/۵) ۳۹/۸ سال و نمره نگرش به باروری و فرزندآوری (۰/۶) ۳/۴ بود. نتایج رگرسیون لجستیک چندگانه نشان داد که از میان متغیرهای بررسی‌شده، تنها وضعیت اقتصادی با نگرش به باروری و فرزندآوری ارتباط معنادار دارد (p=۰/۰۳۹، ۹۵٪CI:۰/۰۳-۰/۹۲، OR: ۰/۱۷)، به‌طوری‌که شانس داشتن نگرش مطلوب به باروری و فرزندآوری در افرادی که وضعیت بد اقتصادی داشتند ۸۳ درصد کمتر از افرادی بود که سطح اقتصادی خوب داشتند.

نتیجه گیری: به نظر می‌رسد وضعیت اقتصادی عامل مهمی در ارتباط با نگرش‌های مطلوب نسبت به باروری و فرزندآوری در بین معلمان زن باشد. سیاست‌هایی که موانع اقتصادی فرزندآوری را برطرف می‌کنند، می‌توانند به ایجاد محیطی حمایتی برای باروی و فرزندآوری کمک کنند.

کلیدواژه ها: نگرش، باروری، فرزندآوری، معلمان، کرمانشاه

کداخلاق: IR.KUMS.REC.1402.219

* نویسنده پاسخگو: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید وحید نظری، پلاک ۲۳
Email: smohammadi@acecr.ac.ir

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-10-31]

[DOI: 10.66224/payesh.25.6.861]

مقدمه

کاهش باروری در دهه‌های اخیر به یکی از مهم‌ترین چالش‌های جمعیتی ایران تبدیل شده است. تداوم این روند می‌تواند پیامدهای قابل توجهی بر ساختار جمعیت و توسعه اجتماعی ـ اقتصادی کشور داشته باشد؛ از این‌رو شناسایی عوامل مرتبط با باروری و فرزندآوری و نگرش افراد نسبت به آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است [۱].

تصمیم به فرزندآوری تحت تأثیر عوامل متعددی از جمله شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قرار دارد [۲]. در این میان، نگرش به فرزندآوری به عنوان یکی از پیش زمینه های مهم رفتار باروری شناخته می‌شود و می‌تواند بر تمایل افراد به فرزنددار شدن اثرگذار باشد [۳]. زنان به دلیل نقش محوری در فرایند فرزندآوری و تصمیم گیری‌های مرتبط با آن، از گروه‌های مهم برای مطالعه نگرش به فرزندآوری محسوب می‌شوند. همچنین معلمان زن به عنوان گروهی از زنان شاغل با تحصیلات دانشگاهی و تجربه حضور مستمر در محیط‌های آموزشی و اجتماعی، می‌توانند الگوی مناسبی برای بررسی عوامل مؤثر بر نگرش به باروری و فرزندآوری باشند. بنابراین مطالعه حاضر با هدف بررسی نگرش به باروری و فرزندآوری و عوامل مؤثر بر آن در میان معلمان زن شهر کرمانشاه انجام شد.

مواد و روش کار

این مطالعه مقطعی (توصیفی- تحلیلی) بر روی ۱۷۱ نفر از معلمان زن متأهل شهر کرمانشاه که در سنین باروری قرار داشتند، انجام شد. نمونه ها به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش مشخصات جمعیت شناختی و مقیاس نگرش به باروی و فرزندآوری (شامل ۲۳ گویه در چهار خرده مقیاس)، گردآوری شدند [۴]. پایایی مقیاس در مطالعه حاضر با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ تأیید شد. پس از کسب رضایت آگاهانه، پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی تکمیل شدند. سپس داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ تحلیل شدند. برای توصیف داده‌ها از آمار توصیفی و برای بررسی عوامل مرتبط با نگرش به باروری و فرزندآوری از رگرسیون لجستیک ساده و چندگانه استفاده شد. نگرش به باروری و فرزندآوری به عنوان متغیر وابسته (پیامد) در نظر گرفته شد. نمرات نگرش بزرگتر یا مساوی میانگین به عنوان نگرش «مطلوب» و سایر مقادیر به عنوان نگرش «نامطلوب» در نظر گرفته شدند. در متغیرهای مستقل، طبقات مرجع شامل داشتن سه فرزند و بیشتر، تحصیلات دکتری، تدریس در مقطع متوسطه دوم، وضعیت استخدامی رسمی، وضعیت اقتصادی خوب و مذهب تسنن بودند. سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته ها

در مجموع ۱۷۱ نفر از معلمان زن در سنین باروری در این مطالعه شرکت کردند. میانگین (انحراف معیار) سنی نمونه‌های مطالعه (۷/۵) ۳۹/۸ سال و میانگین (انحراف معیار) سن ازدواج آنها (۴/۹)۲۶/۱ سال بود. سطح تحصیلات بیش از نیمی از شرکت کنندگان (۵۲/۰ درصد) کارشناسی و حدود دو سوم (۷۱/۳ درصد) آنها استخدام رسمی بودند. همچنین ۶۰/۸ درصد شرکت کنندگان وضعیت اقتصادی متوسط و ۳۲/۸ درصد وضعیت اقتصادی خوب را گزارش کردند. میانگین (انحراف معیار) نمره نگرش به باروری و فرزندآوری (۰/۶) ۳/۴ بود. یافته‌های رگرسیون لجستیک نشان داد که از میان متغیرهای بررسی‌شده، تنها وضعیت اقتصادی با نگرش به باروری و فرزندآوری ارتباط معنادار داشت (p=۰/۰۳۹، ۹۵٪CI:۰/۰۳-۰/۹۲، OR: ۰/۱۷)؛ شانس داشتن نگرش مطلوب به باروری و فرزندآوری در افرادی که وضعیت اقتصادی بد داشتند ۸۳ درصد کمتر از افرادی بود که وضعیت اقتصادی خوب داشتند. سایر متغیرهای مورد بررسی شامل سن، سن ازدواج، تعداد فرزندان، سطح تحصیلات، مقطع تدریس، وضعیت استخدامی و مذهب ارتباط معنادار با نگرش به باروری و فرزندآوری نداشتند (p>۰/۰۵)، (جدول ۱).

جدول ۱: نتایج رگرسیون لجستیک عوامل مرتبط با نگرش مطلوب به فرزندآوری در معلمان زن شهر کرمانشاه

	یک متغیره نسبت شانس خام (فاصله اطمینان ٪۹۵)	p-value	چندگانه نسبت شانس خام (فاصله اطمینان ٪۹۵)	p-value
سن	۰/۹۹ (۰/۹۵-۱/۰۴)	۰/۸۱۰	۰/۹۷ (۰/۸۸-۱/۰۵)	۰/۴۳۰
سن ازدواج	۰/۹۸ (۰/۹۱-۱/۰۶)	۰/۶۳۷	۱/۰۵ (۰/۹۵-۱/۱۷)	۰/۳۴۳
تعداد فرزندان				
دو فرزند و بیشتر	۱/۰۰(ref.)		۱/۰۰(ref.)	
یک فرزند	۱/۱۳ (۰/۴۷-۲/۱۷)	۰/۷۹۱	۱/۲۶ (۰/۴۶-۳/۴۶)	۰/۶۴۹
بدون فرزند	۰/۷۱ (۰/۲۶-۱/۹۲)	۰/۴۹۴	۰/۵۵ (۰/۱۳-۲/۳۸)	۰/۴۲۳
سطح تحصیلات				
دکتری	۱/۰۰ (ref.)		۱/۰۰ (ref.)	

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-10-31]

[DOI: 10.66224/payesh.25.6.861]

کارشناسی ارشد	۱/۰۷ (۰/۲۵-۴/۵۶)	۰/۹۲۶	۱/۰۰ (۰/۲۲-۴/۶۷)	۰/۹۹۸
کارشناسی و پائین‌تر	۲/۰۱ (۰/۴۷-۸/۶۲)	۰/۳۴۸	۲/۹۳ (۰/۵۷-۱۵/۱۶)	۰/۲۰۰
تدریس در مقطع تحصیلی				
متوسطه دوم	۱/۰۰(ref.)		۱/۰۰(ref.)	
متوسطه اول	۲/۹۳ (۰/۷۷-۱۱/۱۸)	۰/۱۱۵	۲/۲۴ (۰/۵۵-۹/۲۱)	۰/۲۶۲
دبستان	۱/۴۰ (۰/۶۵-۳/۰۰)	۰/۳۸۸	۱/۰۵ (۰/۳۵-۳/۱۱)	۰/۹۳۱
وضعیت استخدامی *				
رسمی	۱/۰۰(ref.)		۱/۰۰(ref.)	
پیمانی	۱/۱۳ (۰/۴۸-۲/۶۳)	۰/۷۸۵	۰/۹۰ (۰/۳۱-۲/۶۰)	۰/۸۴۵
سطح اقتصادی				
خوب	۱/۰۰(ref.)		۱/۰۰(ref.)	
متوسط	۰/۸۶ (۰/۳۹-۱/۹۳)	۰/۷۱۶	۰/۸۷ (۰/۳۶-۲/۱۴)	۰/۷۶۷
بد	۰/۲۹ (۰/۰۸-۱/۱۴)	۰/۰۷۷	۰/۱۷ (۰/۰۳-۰/۹۲)	۰/۰۳۹
مذهب				
تسنن	۱/۰۰(ref.)		۱/۰۰(ref.)	
تشیع	۰/۶۵ (۰/۲۵-۱/۶۹)	۰/۳۷۳	۰/۷۸ (۰/۲۵-۲/۴۶)	۰/۶۷۷

* حق التدریس (به دلیل کم بودن تعداد از تحلیل کنار گذاشته شد)

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که از بین متغیرهای بررسی شده، تنها وضعیت اقتصادی با نگرش به فرزندآوری ارتباط معنادار داشت؛ به‌طوری‌که شانس داشتن نگرش مطلوب به فرزندآوری در افرادی که وضعیت اقتصادی بد داشتند، کمتر از افرادی بود که وضعیت اقتصادی خوب داشتند. این یافته با نتایج یک مطالعه ملی در ایران که بر نقش شرایط اقتصادی در تصمیم گیری های باروری تأکید کرده‌است، همسو است [۵]. به نظر می‌رسد در شرایط اقتصادی کنونی، نگرش به فرزندآوری بیش از آنکه تحت تأثیر ویژگی‌های فردی و جمعیت‌شناختی قرار گیرد، از شرایط معیشتی و ادراک افراد از امنیت اقتصادی تأثیر می‌پذیرد. عدم ارتباط سایر متغیرهای جمعیت‌شناختی با نگرش به فرزندآوری نیز می‌تواند ناشی از همگنی نسبی گروه مورد مطالعه باشد. با توجه به نتایج این پژوهش، بهبود شرایط اقتصادی و کاهش هزینه‌های فرزندپروری می‌تواند در ارتقای نگرش مطلوب به فرزندآوری مؤثر باشد. از محدودیت‌های مطالعه می‌توان به مقطعی بودن پژوهش و استفاده از داده‌های خوداظهاری اشاره کرد.

سهم نویسندگان

سهیلا محمدی: مجری طرح، همکاری در تمامی مراحل اجرای طرح و نگارش پیش نویس مقاله

علی اصغر حائری مهریزی: تحلیل داده‌ها

روشنک یادگارآذری: گردآوری داده

سمیرا محمدی: مجری طرح، طراحی مطالعه، تهیه پیش نویس مقاله، ویراستاری و تهیه نسخه نهایی مقاله

تشکر و قدردانی

این پژوهش مربوط به طرح پژوهشی مصوب دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه با کد طرح ۴۰۲۰۵۸۸ است. تیم پژوهش از حمایت‌های مالی معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کلیه معلمانی که در انجام این مطالعه مشارکت داشتند، همچنین خانم آذر محمدی و خانم فاطمه منوری که در فرآیند گردآوری داده‌ها با تیم پژوهش همکاری نمودند، تشکر و قدردانی می نماید.

منابع

1. Enayat H, Parnian L. The study of cultural globalization and tendency to fertility. Sociology of Women 2013; 4: 109-136 [In Persian]

2. Ajzen I. Attitudes, traits, and actions: Dispositional prediction of behavior in personality and social psychology. Advances in Experimental social Psychology 1987; 20: 1-63

3. Barber JS. Ideational influences on the transition to parenthood: Attitudes toward childbearing and competing alternatives. Social Psychology Quarterly 2001;64:101-127

4. Baezzat F, Ahmadi GA, Marzbani Y, Karimi A, Azarnioshan B. A study of psychometric properties of Persian version of attitudes toward fertility and childbearing scale. Nursing and Midwifery Journal 2017; 15: 37-34 [In Persian]

5. Haerimehrizi AA, Tavousi M, Sadighi J, Motlagh ME, Eslami M, Naghizadeh F et al . Reasons for fertility desire and disinterest among Iranian married adults: A population-based study. Payesh 2017; 16: 637-645 [In Persian]

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-10-31]

[DOI: 10.66224/payesh.25.6.861]